



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 29036/2023
21.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., као правног следбеника покојног ББ, бившег из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 1/2023 од 07.07.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 1/2023 од 07.07.2023. године, става II изреке под тачком 2.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 1/2023 од 07.07.2023. године у ставу II под тачком 2 тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да на новчане износе досуђене првим ставом изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 41/21 од 16.11.2021. године плати законску затезну камату почев од датума њихове доспелости до 18.04.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова поступка по ревизији исплати тужиоцу износ од 18.000,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 41/21 од 16.11.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у извршном поступку који се води пред Основним судом у Чачку у предмету И 9144/10, исплати тужиоцу ББ из ... потраживање ради чије наплате је одређено извршење решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 2620/06 од 28.06.2006. године, у новчаним износима наведеним у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде трошкова

парничног поступка исплати тужиоцу износ од 69.000,00 динара у року од осам дана од дана пријема пресуде, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 1/2023 од 07.07.2023. године, ставом I изреке одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 41/21 од 16.11.2021. године у првом ставу изреке - у погледу досуђене висине накнаде имовинске штете и решење о трошковима парничног поступка садржано у другом ставу изреке. Ставом II изреке делимично је усвојена жалба тужене и преиначена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 41/21 од 16.11.2021. године у првом ставу изреке - у односу на досуђену законску затезну камату, тако што је обавезана тужена да на појединачне новчане износе накнаде имовинске штете, досуђене првим ставом изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 41/21 од 16.11.2021. године, исплати тужиоцу ББ законску затезну камату почев од 18.04.2019. године до исплате на терет буџетских средстава Републике Србије намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме (тачка 1), а одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да на појединачне износе накнаде имовинске штете, досуђене ставом првим изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 41/21 од 16.11.2021. године, исплати законску затезну камату почев од доспелости сваког појединачног месечног износа па до 17.04.2019. године (тачка 2). Ставом III изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става II изреке под тачком 2, правни претходник тужиоца је због погрешне примене материјалног права благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, посебна ревизија у овом спору је дозвољена ради усклађивања другостепене пресуде у побијаном делу са одлукама Европског суда за људска права и одлукама Уставног суда, донетим у поступку по представкама и уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против којих се води извршни поступак, а у којем је утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Чачку И 2620/06 од 28.06.2006. године одређено је извршење против извршног дужника Фабрике резног алата АД из Чачка ради наплате новчаног потраживања из радног односа правног претходника тужиоца, сада покојног ББ бившег из Закључком извршног суда од 09.11.2008. године наложено је Народној банци Србије - Одељењу за принудну наплату да спроведе извршење на новчаним средствима на рачуну извршног дужника. Извршни поступак био је у прекиду од 26.05.2010. године до 08.07.2011. године, због покренутог поступка реструктурирања извршног дужника. Због

недостатка средстава на рачунима извршног дужника извршење није спроведено тим средством извршења, нити другим предложеним средствима. Решењем Основног суда у Чачку Р4 И 214/18 од 10.08.2018. године усвојен је приговор правног претходника тужиоца и наложено поступајућем судији да предузме све мере како би се окончао извршни поступак у предмету тог суда И 9144/10 (раније И 2620/06) у најкраћем року који не може бити дужи од четири месеца. Већински власник извршног дужника, са уделом од 57,6491% укупних акција је тужена Република Србија. Правни претходник тужиоца у означеном извршном поступку није наплатио своје потраживање.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију, чланова 32. став 1, 35. став 2. и 58. став 1. Устава Републике Србије, члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и чланова 154, 155, 172. став 1. и 190. Закона о облигационим односима, усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да надокнади правном претходнику тужиоца имовинску штету проузроковану повредом права на суђење у разумном року у извршном поступку, у висини ненаплаћеног потраживања из радног односа досуђеног извршном исправом и одређеног решењем о извршењу. По становишту тог суда, тужена одговара за тражену имовинску штету коју правни претходник тужиоца није наплатио у извршном поступку, јер је извршни дужник привредно друштво са већинским државним капиталом, а правноснажним решењем утврђена је повреда права извршног повериоца на суђење у разумном року у том извршном поступку.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и обавезао тужену на накнаду имовинске штете у висини новчаних потраживања досуђених извршном исправом, чија је наплата одређена решењем о извршењу, али са законском затезном каматом од подношења тужбе. По становишту тог суда, тужена је дошла у доцњу тек са подошењем тужбе тако да није у обавези да на износ главног потраживања плати затезну камату од његове доспелости до подношења тужбе.

По становишту ревизијског суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу трећем те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Накнадом материјалне штете, према правилима облигационог права, успоставља се раније стање које је било пре него што је штета настала, исплатом у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету у потпуности или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 185. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Републику Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним државним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном

поступку остала ненаплаћена дужи временски период од одговара Република Србија из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, у року од три месеца од њихове правноснажности, исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова. Уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права и Уставни суд је својим одлукама, којима је усвајао уставне жалбе због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије, услед неспровођења решења о извршењу - принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним или државним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањених за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, тужена је у овом случају дужна да исплати износе досуђене извршном исправом и одређене решењем о извршењу, што значи и затезну камату на износ главног дуга од датума његове доспелости па до дана подношења тужбе у овом спору. На тај начин тужиоцу ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о облигационим односима и његово имовно стање бити доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног потраживања у разумном року.

Због тога је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Тужиоцу су досуђени трошкови поступка по ревизији у износу од 18.000,00 динара, за састав тог правног лека и применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић